

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВРХОВНИ СУД РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
БАЊА ЛУКА
Број: 72 0 В 022808 16 Рев
Бања Лука, 01.06.2017. године

Врховни суд Републике Српске у вијећу састављеном од судија Биљане Томић, као предсједника вијећа, Тање Бундало и Сенада Тица, као чланова вијећа, у ванпарничном поступку предлагача РС, коју заступа заступник по закону Правобранилаштво Републике Српске, Сједиште замјеника Бања Лука, против протупредлагача В.Ј. из М., кога заступају пуномоћници М.К. и М.Ђ., адвокати Заједничке адвокатске канцеларије у Г., Улица ..., ради одређивања накнаде за експрописане некретнине, одлучујући о ревизији протупредлагача против рјешења Окружног суда у Бањој Луци број 72 0 В 022808 15 Гж 2 од 07.06.2016. године, на сједници одржаној дана 01.06.2017. године, донио је

РЈЕШЕЊЕ

Ревизија се одбија.

Образложење

Првостепеним рјешењем Основног суда у Градишци број 72 0 В 022808 14 В 2 од 12.06.2015. године, за некретнине експрописане рјешењем РС, Републичке управе за ..., Подручна јединица Г., број 21.18/473.1-3/09 од 09.04.2010. године и то: за стамбени приземни објекат димензија 10,20 x 8,20 м, господарске објекте (штала, гаража и љетна кухиња), кукурузану са шупом, свињац, пушницу, кокошињац, бунар, носач за лозу, пластеник 1, пластеник 2, бетонске стазе, плочасти пропуст, насип двориште, изграђено на к.ч. бр. 2542/2, двориште у површини од 500 м², њива 7 кл. у површини од 1.350 м², кућа и зграда у површини од 80 м², уписане у пл. бр. 829 к.о. М. на име протупредлагача В.Ј., сина С. са 1/1 дијела, одређена је правична новчана накнада у износу од 263.561,00 КМ. Предлагач је обавезан да протупредлагачу исплати правичну новчану накнаду у износу од 263.561,00 КМ, те је обавезан да му исплати трошкове поступка у износу од 25.760,00 КМ, са законском затезном каматом од 02.06.2015. године на износ трошкова поступка па до исплате, док је протупредлагач са захтјевом за накнаду трошкова поступка преко досуђеног износа одбијен.

Другостепеним рјешењем Окружног суда у Бањој Луци број 72 0 В 022808 15 Гж 2 од 07.06.2016. године жалба предлагача је дјелимично усвојена и првостепено рјешење, у досуђујућем дијелу одлуке о трошковима поступка, преиначено тако што је предлагач обавезан на накнаду трошкова поступка у износу од 4.887,60 КМ, са законском затезном каматом почев од 12.06.2015. године па до исплате, умјесто износа од 25.760,00 КМ, са законском затезном каматом од 02.06.2015. године па до исплате. Жалба предлагача у осталом дијелу, те жалба протупредлагача у цјелости, су одбијене и првостепено рјешење, у преосталом дијелу одлуке којим је одређена накнада за експрописане некретнине противника предлагача и одбијајућем дијелу одлуке о

трошковима поступка, потврђено. Одбијен је захтјев протупредлагача за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Изјављеном ревизијом другостепену одлуку побија протупредлагач због погрешне примјене материјалног права, са приједлогом да се побијана одлука преиначи.

У одговору на ревизију предлагач предлаже да се изјављена ревизија одбије као неоснована.

Предмет овог ванпарничног поступка је одређивање накнаде за преостале експроприсане некретнине протупредлагача по рјешењу РС, Републичке управе за ..., Подручна јединица Г., број 21.18/473.1-3/09 од 09.04.2010. године.

По проведеном поступку првостепени суд је утврдио: да су рјешењем РС – Републичке управе за ..., Подручна јединица Г. број 21.18/473.1-3/09 од 09.04.2010. године експроприсане преостале некретнине противника предлагача и то: стамбени приземни објекат димензија 10,20 x 8,20 м, господарски објекти (штала, гаража, љетна кухиња), кукурузана са шупом, свињац, пушница, кокошињац, бунар, носач за лозу, пластеник 1, пластеник 2, бетонске стазе, плочасти пропуст, насип двориште, изграђено на к.ч. бр. 2542/2, двориште у површини од 500 м², њива 7. класе у површини од 1.350 м² и кућа и зграда у површини од 80 м², све уписано у пл. бр. 829 к.о. М. на име протупредлагача са 1/1 дијела; да између странака није закључен споразум о накнади пред органом управе; да из налаза и мишљења вјештака грађевинске струке Т.Ш. од 22.03.2012. године, као и допуне налаза и мишљења од 18.06.2012. године, произилази да је вјештак вриједност стамбеног објекта утврдио према цијени новог стамбеног простора у Г. које се крећу од 1.000,00 КМ до 1.400,00 КМ, које податке је прибавио од три предузећа која се баве изградњом и продајом станова у Г.; да је вјештак грађевинске струке Љ.Ј. у писменом налазу и мишљењу од 23.03.2015. године, процијенио висину улагања власника у објекте који су били предмет експропријације, тако да је према истом вјештаку висина улагања власника у стамбени објекат износила 94.289,40 КМ, љетну кухињу, гаражу и шталу у износу од 85.601,50 КМ, зидану сушницу у износу од 3.063,34 КМ, пратећи дрвени објекат у износу од 25.004,00 КМ, те остале објекте у износу од 6.052,00 КМ, што за све објекте укупно износи 204.010,00 КМ, а процијенио је и експроприсано грађевинско земљиште у износу од 14.500,00 КМ; да је према изјашњењу наведеног вјештака датом на рочишту код првостепеног суда дана 28.04.2015. године, у вријеме градње стамбеног објекта била потребна грађевинска дозвола, док је за остале објекте била потребна урбанистичка сагласност, те да су се објекти могли легализовати до усвајања урбанистичко-техничких услова за изградњу аутопута Б.Л. – Г., дионица М. – Г.; да према налазу и мишљењу вјештака грађевинске струке Т.Ш., стамбени објекат нема пројектну документацију и да се ради о бесправној градњи, али се исти могао легализовати, док за остале објекте који служе за потребе главног објекта, није потребна легализација; да је вјештак пољопривредне струке Р.К. извршио процјену вриједности пољопривредног земљишта и трајних насада у писменом налазу и мишљењу од 28.03.2012. године, према којем вјештаку вриједност пољопривредног земљишта износи 7,00 КМ по 1 м², а што за укупно експроприсано пољопривредно земљиште износи 9.450,00 КМ; да је наведени вјештак пољопривредне струке процијенио вриједност стабала јабуке у износу од 856,80 КМ, а вриједност стабала винове лозе у износу од 367,20 КМ, тако да је укупна процјена овог вјештака 10.674,00 КМ; да се протупредлагач, као и чланови његове породице, баве искључиво

пољопривредом; да нико од чланова породице није запослен; да се протупредлагачу експроприше стамбени објекат, као и земљиште на којем остварује егзистенцију.

Сагласно томе, те прихватајући налаз и мишљење вјештака грађевинске струке Љ.Ј., цијенећи да је исти стручан, објективан и детаљно образложен на главној расправи, а за пољопривредно земљиште и воћне засаде прихватајући налаз и мишљење вјештака пољопривредне струке Р.К., налазећи да исти није доведен у сумњу другим изведеним доказима, имајући у виду одредбе члана 53, 54, 55. и члана 57. Закона о експропријацији (“Службени гласник Републике Српске” број: 112/06, 37/07 и 110/08 - у даљем тексту: ЗЕ), првостепени суд је за експроприсане некретнине утврдио правичну накнаду у износу од 229.184,00 КМ, коју је по основу личних и породичних прилика протупредлагача увећао у проценту од 15% односно за 34.377,00 КМ, те је предлагача обавезао на исплату укупног износа од 263.561,00 КМ. О трошковима поступка првостепени суд је одлучио примјеном одредбе члана 386. и члана 387. Закона о парничном поступку („Службени гласник Републике Српске”, број: 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09 и 61/13 – у даљем тексту: ЗПП), у складу са тар. бр. 2, 9. и 12. Тарифе о наградама и накнади трошкова за рад адвоката („Службени гласник Републике Српске”, број: 68/05).

Одлучујући о жалби протупредлагача другостепени суд је оцјенио да је првостепени суд за изузете некретнине правилно одредио припадајућу накнаду, те да је правилно утврдио проценат корективног фактора по основу личних и породичних прилика протупредлагача, па је изјављену жалбу одбио и првостепено рјешење потврдио. Истовремено, дјелимично је усвојио жалбу предлагача, налазећи да првостепени суд није правилно одмјерио трошкове поступка, те је досуђену накнаду трошкова поступка са износа од 25.760,00 КМ снизио на износ од 4.887,60 КМ, а у осталом дијелу жалбу предлагача као неосновану је одбио.

У овом ревизионом поступку, предмет испитивања по ревизији протупредлагача, је правилност другостепене одлуке у дијелу којим је другостепени суд прихватио утврђење првостепеног суда да протупредлагачу по основу личних и породичних прилика припада увећање у проценту од 15%, а не у проценту од 30% (што је протупредлагач тврдио у жалби), те у дијелу којим је преиначена одлука првостепеног суда о трошковима поступка.

Побијана одлука, у оспореном дијелу, је правилна и законита.

Према одредби члана 55. ЗЕ личне и породичне прилике ранијег власника експроприсане непокретности узете се у обзир као коректив увећања висине утврђене накнаде, ако су те прилике од битне важности за материјалну егзистенцију ранијег власника, а нарочито у случају ако је због експропријације већег дијела и цијелог земљишта или пословне просторије у којој је ранији власник обављао дозвољену пословну дјелатност, угрожена његова материјална егзистенција, као и у случају када се због експропријације чланови пољопривредног домаћинства морају селити из подручја гдје су пребивали или боравили.

Када треба узети личне и породичне прилике као коректив увећања висине накнаде је фактичко питање и зависи од низа околности: од општег имовног стања власника, величине и значаја (економског) дијела непокретности који се експроприше у односу на непокретности које остају у својини, извора, висине и врсте прихода које

остварује домаћинство ранијег власника, од социјалне и старосне структуре и др. Као што је фактичко питање у којим ће се случајевима увећати припадајућа накнада по основу личних и породичних прилика, тако је фактичко питање колико ће у сваком поједином случају износити увећање. То ће у сваком конкретном случају зависити од установљења у којој је мјери ранијем власнику због експропријације погоршана материјална егзистенција и оцјене да ли ранији власник може и у којем обиму, с обзиром на његове личне и породичне околности, да са утврђеном накнадом успостави економску ситуацију какву је раније имао.

У конкретном случају нижестепени судови су имали у виду личне и породичне прилике протупредлагача: да се протупредлагач, као и чланови његове породице (супруга, син и снаха), баве искључиво пољопривредом; да имају пластенике и да поврће продају на пијаци; да нико од чланова породице није у радном односу; да се протупредлагачу експроприше стамбени објекат, као и земљиште на којем остварује егзистенцију; старосну доб (72 године) и здравствено стање протупредлагача (проблеми са очима и високим крвним притиском). На темељу тако утврђених личних и породичних прилика протупредлагача нижестепени судови су становишта да истоме припада право на увећање утврђене накнаде по основу његових личних и породичних прилика (које су утврђене на темељу исказа протупредлагача, исказа свједока А.Т., С.В. и С.Ј. и достављене материјалне документације). Наведено утврђење нижестепених судова није спорно у овом ревизионом поступку, већ је спорно да ли су нижестепени судови правилно утврдили висину припадајућег увећања по овом основу.

Кад се има у виду да је до експропријације преосталих некретнина протупредлагача дошло на његов захтјев (ранија експропријација је из 2007. године), да је сам протупредлагач током поступка пред првостепеним судом захтијевао увећање управо у проценту од 15%, те имајући у виду конкретне утврђене личне и породичне прилике протупредлагача, као и да исти (према његовој изјави на записнику од 12.06.2012. године) у власништву има још 70 дулума земље која је од спорних некретнина удаљена 6-7 километара, коју земљу обрађује, овај суд цијени да су нижестепени судови правилно утврдили корективни фактор у проценту од 15%, који ће протупредлагачу са утврђеном накнадом омогућити успостављање ранијег економског стања. Неосновано је истицање ревидента да ће требати више година да се достигне квалитет експроприсаног земљишта, кад се има у виду да је предметним рјешењем поред објеката експроприсана само њива 7. класе у површини од 1.350 м², а да како је већ речено протупредлагач има земљиште на другој локацији, у близини експроприсаних некретнина.

Протупредлагач, ревизионим наводима, неосновано приговара правилности одлуке о трошковима поступка другостепеног суда, с обзиром да је висину припадајућих трошкова, за разлику од првостепеног суда, другостепени суд правилно утврдио примјеном тарифних бројева 3, 9. и 12. Тарифе о наградама и накнади трошкова за рад адвоката у износу од 4.887,60 КМ. Исто тако, с обзиром да протупредлагач није успио са жалбом, позивом на одредбе члана 397. став 1. и 386. став 1. ЗПП, другостепени суд је правилно одбио захтјев протупредлагача за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Како ревизионим наводима није доведена у сумњу правилност и законитост побијане одлуке, изјављену ревизију је ваљало одбити, примјеном одредбе члана 248. ЗПП, у вези са одредбом члана 2. став 2. Закона о ванпарничном поступку ("Службени гласник Републике Српске", бр. 36/09).

Предсједник вијећа
Биљана Томић

За тачност отправака овјерава
Руководилац судске писарнице
Амила Подрашчић